

CORK 2.0 DEKLARATSIOON

“Parem elu
maapiirkondades”

Euroopa Komisjoni mitteametlik tõlge.

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu käsitlevatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2016

Print ISBN 978-92-79-63422-2 doi:10.2762/77653 KF-01-16-997-ET-D
PDF ISBN 978-92-79-63412-3 doi:10.2762/556638 KF-01-16-997-ET-N

© Euroopa Liit, 2016

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

CORK 2.0 DEKLARATSIOON 2016

“Parem elu maapiirkondades”

Lähtepunktid

Olles kohtunud tuginedes	5. ja 6. septembril 2016 Iirimaal Corkis; 1996. aasta Corki deklaratsioonile „Elus maa“, mille koostasid Iirimaal Corkis toimunud Euroopa maaelu arengu konverentsi osalised;
võttes arvesse	maapiirkondade ja -kogukondade olulist rolli ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisel ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgu järeldusi;
olles teadlikud	majanduslikust, keskkonnaalasest ja sotsiaalsest mitmekesisusest, mis iseloomustab Euroopa maapiirkondi, kus elab üle poole ELi rahvastikust ja mis hõlmavad enam kui kolmveerandi ELi territooriumist, ning maapiirkondade tähtsusest Euroopa mitmekesise loodus- ja kultuurikeskkonna ja -pärandi säilitamisel;
olles veendunud, et	linnalistel keskustel ja maapiirkondadel ning nende elanikel on erinevad, kuid üksteist täiendavad väärtused ning et nendevahelised tihedamad suhted ja parem koostöö on Euroopa Liidu kui terviku majandusliku elujõulisuse, keskkonnahoidlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse olulised eeldused;
olles kindlad	maapiirkondade ressursside väärtuses, mis on võimelised pakkuma kestlikke lahendusi praegustele ja tulevastele ühiskondlikele sõlmküsimustele, mis puudutavad kõiki Euroopa Liidu kodanikke, nagu kvaliteetse toidu ohutu ja jätkusuutlik tagamine, ringmajanduse arendamine, biomajanduse laiendamine, ressursitõhususe suurendamine, kliimamuutuste vastu võitlemine ja fossiilkütustest sõltumise vähendamine;
eeldades, et	maamajandus ja maaettevõtted sõltuvad üha enam digiteerimisest ja infotöötajatest, kes kasutavad digitaalse muutuse võimalusi maksimaalselt ära ja suurendavad maapiirkondade tootmist jätkusuutlikul viisil;
olles veendunud, et	majanduskasv ja jätkusuutlikkus ei ole üksteist välistavad ning neid saab edendada innovatsiooni abil, millele maa-ettevõtjatel, põllumajandustootjatel ja metsamajandustootjatel peab olema juurdepääs ning mis võib hõlmata tehnoloogiaid, tavasid, protsesse, sotsiaalseid ja organisatsioonilisi küsimusi ning lähtuda teadusuuringutest või põhineda interaktiivsel alt-üles lähenemisviisil;

tundes muret	maapiirkondade rahvastiku vähenemise ja noorte äravoolu pärast ning mõistes vajadust tagada, et maapiirkonnad ja -kogukonnad (talud, külad ja väikelinnad) jääksid atraktiivseteks elu- ja tööpaikadeks, tagades maapiirkondade elanikele parema juurdepääsu teenustele ja võimalustele ning edendades ettevõtlust traditsioonilistes maaettevõtluse valdkondades, aga ka uutes majandusharudes;
olles kindlad, et	põllumajandus- ja metsandussektor on Euroopa Liidu majanduse jaoks jätkuvalt väga olulised ning et nendega seotud väärtusahelad on maapiirkondade majanduskasvu aluseks, tagades töökohad ja elatusvahendid kümnetele miljonitele eurooplastele, eriti maapiirkondades ja sageli töökohtade näol, mida ei ole võimalik ümber paigutada;
olles teadlikud	põllumajanduse ja metsanduse rollist maastike kujundamisel ning põllumajandustootjate ja metsamajandustootjate tähtsusest maa hoidjatena ning elurikkuse-, pinnase-, veealaste ja kliimameetmetega seotud avalike keskkonnahüvede ja teenuste peamiste pakkujatena;
pidades silmas	vajadust tugeva territoriaalse rõhuasetuse järele ühises põllumajanduspoliitikas, tagada vastastikune täiendavus ELi teiste poliitikavaldkondadega ning keskenduda maapiirkondade elanikele ja kogu ühiskonnale vajalike tulemuste saavutamisele;
soovides	tagada, et ELi üldise poliitika kujundamisel võetakse rohkem arvesse kohalike algatusi ja maapiirkondade suutlikkuse suurendamist, eelkõige rakendades alt üles lähenemisviisi kohalikele arengule, näiteks LEADERi programmi ja kogukonna juhitud kohaliku arengu põhimõtet;
olles seadnud eesmärgi	tagada maaelu arengu eestvedajate ja sidusrühmade osalemine kooskõlas Euroopa tegevusjuhiseiga partnerluse kohta;
arvestades	Regioonide Komitee arvamust innovatsiooni ja maapiirkondade majanduse ajakohastamise kohta, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust maaelu arengu programmide kohta ning teiste maaelu arengu sidusrühmade väärtuslike mõtteid maaelu ja põllumajanduse arendamise väljavaadete kohta;
olles kindlad, et	tulemustele orienteeritud ühine põllumajandus- ja maaelu arengu poliitika, milles on tugevdatud strateegilist lähenemisviisi, on üks ELi prioriteetsete eesmärkide saavutamise peamisi vahendeid;
soovides	tagada lähimuspõhimõtte rakendamist ning poliitika kujundamise lihtsustamist ja läbipaistvust,

Poliitikasuunad

oleme meie, Euroopa maaelu arengu konverentsi Cork 2.0 osalised, seisukohal, et Euroopa Liidu uuenduslikus, terviklikus ja kaasavas maaelu arengu ja põllumajanduspoliitikas tuleks juhinduda järgmisest kümnest poliitikasuunast.

1. punkt.

Heaolu edendamine maapiirkondades

Senisest enam tuleks teadvustada maapiirkondade potentsiaali pakkuda uuenduslikke, kaasavaid ja jätkusuutlikke lahendusi praegustele ja tulevastele ühiskondlikele sõlmküsimestele nagu majanduslik heaolu, toiduga kindlustatus, kliimamuutused, ressursside haldamine, sotsiaalne kaasatus ja sisserändajate lõimimine. Tagamaks, et see põhimõte kajastuks ELi poliitikas ja strateegiates, tuleks kasutada maapiirkondadele avalduva mõju kontrollimise mehhanismi. Maaelu arengu poliitika ja

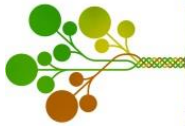
põllumajanduspoliitika peaksid tuginema maapiirkondade identiteedile ja dünaamilisusele; selleks tuleks rakendada terviklikke strateegiaid ja mitut valdkonda hõlmavaid lähenemisviise. Poliitika peaks edendama mitmekesistamist ning soodustama ettevõtlust, investeerimist, innovatsiooni ja tööhõivet. Samuti peaks poliitika väärtustama maapiirkondade identiteeti ning edendama jätkusuutlikkust, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut ning talude ja maakogukondade vastupidavust.

2. punkt.

Maapiirkondade väärtusahelate tugevdamine

ELi poliitika keskmes peaksid olema terviklikud lähenemisviisid maapiirkondade väärtusahelate ja kohalike tootmisvõrgustike arendamisele ja tugevdamisele. Poliitika peaks kajastama põllumajanduse, metsanduse ja maapiirkondade ettevõtete jaoks tekkivaid ärivõimalusi, mis on seotud ring- ja rohemajandusega ning fossiilkütusevaba majandusega. Samuti tuleb lahendada tarbijate kasvav mure toodete ja tootmisprotsesside kvaliteedi pärast ning

rahuldada tarbijate nõudlus tervisliku toidu järele. Poliitika peab edendama uusi lähenemisviise horisontaalsele ja vertikaalsele integreerimisele, et tagada õiglased ja läbipaistvad lepingulised suhted tarneahelas ning õiguslikud võimalused põllumajandustootjate ühistegevuse organiseerimiseks. Põllumajandustootjatele tuleks kättesaadavaks teha tulemuslikud riskijuhtimisvahendid.

3. punkt.

Maapiirkondade elujõulisusesse ja eluvõimesse investeerimine

Maapiirkondadesse investeerimiseks antav ELi toetus peaks keskenduma ühiskonna jaoks lisaväärtuse loomisele. Investeeringud ettevõtluse arendamisse, avaliku ja erasektori teenustesse, esmavajalikku taristusse ja suutlikkuse suurendamiseks peaksid aitama saavutada ELi ühiseid eesmärke, eelkõige neid, mis on seotud töökohtade loomisega ning keskkonnahoidliku ja kaasava majanduskasvuga. Samuti tuleks investeeringutega toetada jätkusuutlikke algatusi, mis edendavad konkurentsivõimelist ja mitmekesist põllumajandust ja maamajandust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata digitaalse lõhe

ületamisele ning arendada ühenduvuse ja digiteerimise pakutavaid võimalusi maapiirkondades. Poliitika peaks edendama maapiirkondades elukvaliteeti, täitma maanoorte vajaduse mitmekesiste ja vääriliselt tasustatud töökohtade järele ning soodustama põlvkondade vahetust. Tuleks teha jõupingutusi, et suurendada rahastamise hõlmavust, ulatust ja finantsvõimendust, pakkudes uuenduslikke rahastamisvahendeid. ELi toetus peaks tugevdama maa ja linna vahelisi seoseid ning ühtlustama maa- ja linnapiirkondade jätkusuutlikku arengut.

4. punkt.

Maakeskkonna säilitamine

Inimeste ja keskkonna vahelises kokkupuutes on olulisel kohal maa majandamine. Poliitika peab stimuleerima avalike keskkonnahüvede pakkumist, sealhulgas Euroopa loodus- ja kultuuripärandi kaitsmist. See hõlmab rikkalikult mitmekesiseid taimestiku ja loomastiku elupaiku ning maastikke, mis suurel määral sõltuvad põllumajandus- ja metsandussüsteemidest.

Meetmed, millega stimuleeritakse avalike keskkonnahüvede ja -teenuste pakkumist, peaksid peegeldama kohalike olude erisugusust. Maakeskkonnale omane väärtus soodustab kohalikku majandusarengut, ökoturismi, tervislikku eluviisi, toidu identiteeti ja kaubamärgistamist ning puhkusevõimaluste edendamist.

5. punkt.

Loodusvarade majandamine

Kasvav nõudlus toidu, sööda, kiudude ja biomaterjali järele on suurendanud survet loodusvaradele; sellele olukorrale tuleb reageerida koordineeritud valdkonnaüleste poliitiliste lahendustega. Need peaksid tagama loodusvarade, näiteks vee, pinnase ja elurikkuse kui põllumajandusliku ja metsamajandusliku tootmise peamiste vahendite säästva majandamise. Geneetilise mitmekesisuse vähenemise tendents tuleb tagasi pöörata ning asjakohaste avaliku ja erasektori meetmetega

tuleb tagada taimede ja loomade geneetiliste ressursside säilimine ja säästev kasutamine. On vaja välja töötada ja peavoolustada uuenduslikke, teaduspõhiseid lahendusi, mis võimaldavad vähemaga toota rohkem, tagades loodusvarad ka tulevastele põlvkondadele. Tuleks töötada välja tulemuslikud teadmiste ja nõuannete vahetamise viisid ning toetada maa majandamise hästi kavandatud süsteemide kasutuselevõtmist.

6. punkt.

Kliimameetmete võtmise soodustamine

Arvestades tungivat vajadust lahendada kliimamuutustega seotud küsimusi nii maa- kui ka linnapiirkondades, tuleb toetus suunata tulemuslike leevendamise- ja kohanemisstrateegiade rakendamisse. Maapiirkondades on märkimisväärsed võimalused süsinikdioksiidi siduda ja säilitada. Meetmed peavad minema kaugemale süsinikdioksiidipõhistest lahendustest ning nendega tuleks soodustada toitainete ja

põllumajandusloomade mõistlikku majandamist. Põllumajandus- ja metsamajandustootjaid tuleks innustada pakkuma kliimaga seotud teenuseid ja tegema kliimamuutustega kohanemisega seotud jõupingutusi. Asjakohaste investeerimisskeemide kaudu tuleks arendada maapiirkondade potentsiaali toota jätkusuutlikku taastuvenergiat ja biomaterjale. Eelisjärjekorras tuleks edasi arendada ringmajandust ja biomaterjalide astmelist kasutust.

7. punkt.

Teadmiste ja innovatsiooni edendamine

Maakogukonnad peavad osalema teadmispõhises majanduses, et täielikult ära kasutada teadus- ja arendustegevuse saavutusi. Et neil oleks võimalik pakkuda majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid hüvesid, peavad iga liiki ja suurusega maaettevõtjatele, sealhulgas põllumajandus- ja metsamajandustootjatele, olema kättesaadavad asjakohane tehnoloogia, nüüdisaegne ühenduvus ja uued juhtimisvahendid. Vajalike oskuste arendamiseks tuleb poliitikas rohkem tähelepanu pöörata sotsiaalsele innovatsioonile, õppimisele,

haridusele, nõustamisele ja kutseõppele. Sellega peaks kaasnema kogemustevahetus, võrgustike loomine ning põllumajandustootjate ja maaettevõtjate koostöö. Euroopa Liidu teadustöökavad peavad selgelt kajastama maapiirkondade vajadusi ja panust. Tootmissektor, teadlased, praktikud, teadmiste vahendajad, kodanikuühiskond ja riigiasutused peavad tegema tihedamat koostööd, et paremini ära kasutada ja jagada teaduse ja tehnoloogia arengust tulenevaid võimalusi.

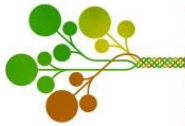
8. punkt.

Maapiirkondade valitsemise tõhustamine

Tuleb suurendada piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ja kogukondlike rühmituste haldussuutlikkust ja efektiivsust, vajaduse korral tehnilise abi pakkumise, koolituse, koostöö ja

võrgustikutöö kaudu. Maapiirkondade potentsiaali realiseerimiseks tuleks käivitada altpoolt tulevaid ja kohapeal juhitud algatusi, tuginedes LEADERi programmi ja põllumajandusele pühendatud

Euroopa innovatsioonipartnerluse edule. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika struktuur peab rajanema ühisel strateegilisel ja programmitöö raamistikul, mis tagab, et kõik sekkumised on suunatud selgesti määratletud majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnavalaste eesmärkide saavutamisele. See peaks peegeldama asjaomaste piirkondade vajadusi

ja püüdlusi ning järgima partnerluse põhimõtet. Finantsinstrumentide ulatusliku väljatöötamise ja kasutamise abil tuleb suurendada rahastamise hõlmavust, ulatust ja finantsvõimendust. Maaelu arengu poliitika ja põllumajanduspoliitika peavad omama mõju riiklike ja piirkondlike strateegiate laiemas kontekstis, täiendama teisi poliitikavaldkondi ja olema nendega kooskõlas.

9. punkt.

Poliitika elluviimise edendamine ja lihtsustamine

Poliitika kavandamisel ja elluviimisel on vajalik paindlikkus ja täpsem suunamine, kuid see ei tohi põhjustada tarbetut keerukust. Olulised on algatused sidusrühmade usalduse taastamiseks ja suurendamiseks. Hädavajalik on jätkuvalt ratsionaliseerida ühise põllumajanduspoliitika õigusraamistikku ja lihtsustada poliitika rakendamist. Lisaks tuleb välja töötada arukaid haldusvahendeid ja -menetlusi, et vähendada

toetusesaajate ning riiklike ja piirkondlike haldusametuste halduskoormust. Tähtis on tagada nõuete ja sanktsioonide proportsionaalsus. Esmatähtsaks tuleb pidada toetusprogrammide haldamisel e-valitsemise kasutuselevõtmist ja lihtsustatud kuluvõimaluste laialdast kohaldamist. Raha ühisel haldamisel ja haldamise aluseks olevates kontrollsüsteemides on vaja tugevdada subsidiaarsust ja proportsionaalsust.

10. punkt.

Tulemuslikkuse ja aruandekohustuslikkuse parandamine

Poliitika peab teenima seatud eesmärki ja poliitika elluviimisest tuleb aru anda. Põllumajandusele ja maapiirkondadele antava avaliku sektori toetusega seoses tuleb rakendada usaldusväärset järelevalve- ja hindamissüsteemi. Selle raames tuleks hinnata meetmete kasulikkust, kulude tõhusust ja

poliitiliste eesmärkide saavutamist. Sidusrühmad peavad saama tulemuste hindamisel suurema rolli vastastikuse õppimise ja tulemuslikkuse analüüsimise kaudu. Kodanikud ja maksumaksjad ootavad teavet poliitika tulemuslikkuse ja saavutuste kohta. Sellele ootusele tuleb vastata.

Järeldus

Meie, Euroopa maaelu arengu konverentsi Cork 2.0 osalised, kutsume Euroopa Liidu poliitikakujundajaid üles

- parandama üldsuse teadlikkust maapiirkondade potentsiaalset ja ressursidest, mis võimaldavad kõigi Euroopa kodanike hüvanguks pakkuda lahendusi seoses mitmesuguste majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste probleemide ja võimalustega;
- investeerima maakogukondade identiteeti ja maapiirkondade kasvupotentsiaali ning muutma maapiirkonnad atraktiivseteks paikadeks, kus inimesed soovivad oma elu eri etappides elada ja töötada;
- saavutatule tuginedes arendama põllumajandus- ja maaelu arengu poliitikat edasi, saavutades tulemustele orienteeritud, lihtsa ja paindliku lähenemisviisi, mis põhineb partnerlusel ja peegeldab ELi eesmärke, aga ka kohalikke vajadusi ja soove;
- vaatama teisi makro- ja valdkondlikke poliitikaid maaelu arengu vaatepunktist süstemaatiliselt üle, arvestades võimalikke ja tegelikke mõjusid ja tagajärgi maapiirkondade töökohtadele ja majanduskasvule ning maapiirkondade ja -kogukondade arenguperspektiividele, sotsiaalsele heaolule ja keskkonna kvaliteedile;
- toetama seda 10-punktilist programmi ning võtma selles esitatud sihte ja tegevussuundi edaspidise poliitika kujundamisel arvesse.

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/contact/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjalt EList helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Väljaannete talitus

<https://enrd.ec.europa.eu>

Rahastab:

Euroopa
Komisjon